

telecom & internet

- » Telecommarkt laat voorzichtig herstel zien na recessie
- » Groei omzet vooral veroorzaakt door sterke toename van datadiensten
- » Regelgeving en technologische vernieuwing veranderen speelveld continu

Branchebeschrijving

Telecombedrijven leveren diensten op het gebied van communicatie en informatievoorziening. Een klein aantal grote spelers bezit en exploiteert zijn eigen mobiele en vaste netwerken. Daarnaast zijn er de 'mobile virtual network operators' (mvno's): kleinere aanbieders die

gebruik maken van een van deze mobiele netwerken. Een derde groep vormen de aanbieders van content en diensten (sms-spelletjes, ringtones en informatie). De convergentie tussen telecombedrijven, kabelaars en IT-bedrijven is vergesloerd.

Trends en ontwikkelingen

De telecombranche veert licht terug, na in de recessie een behoorlijke omzetzak te hebben geïncasseerd. Met een omzetgroei van 1% in 2010, is slechts een deel van het verlies in 2009 (-3,6%) goedgehaakt. Lange tijd heeft de branche groei gekend door de opkomst van mobiele telefonie vanaf eind jaren negentig. Reeds voor de recessie raakten de markten voor telefonie en internet echter grotendeels verzadigd. In Nederland zijn er momenteel meer mobiele telefonie-aansluitingen dan inwoners. Toch heeft de branche sinds de introductie van de eerste Apple iPhone in 2008 en de tablets in 2010, nieuwe aanjagers gevonden. De mobiele telefoon ontgroeit zijn telefoniefunctie en ontwikkelt zich tot een multimediaal informatie- en communicatiemiddel.

Naast de opkomst van smartphones en tablets, zorgen ook Het Nieuwe Werken en cloud computing voor een explosieve toename van het mobiele dataverbruik. Voor telecombedrijven levert dit een nieuwe bron van inkomsten op. Maar ook zijn er aanzienlijke investeringen in mobiele netwerken en glasvezel nodig om te voldoen aan de verwachte hoge groei in dataconsumptie. Hier wringt echter de schoen in de telecombranche: de hoge investeringen brengen in een sterk competitieve en gereguleerde markt steeds hogere risico's met zich mee. De laatste ontwikkeling is dat andere partijen, zoals pensioenfondsen, zich opwerpen om in de toekomst deze investeringen over te nemen van telecombedrijven en kabelaars.

Onze visie

Voor 2011 verwacht ABN AMRO een omzetgroei in de telecombranche van 2%, doordat de inkomsten uit datadiensten ook dit jaar de omzet verhogen. De conjunctuur is gunstiger en de consument blijft bereid om geld uit te geven aan digitale mediaproducten en gadgets als smartphones en tablets. Nu werken praktisch alle mobiele aanbieders nog met datalimieten van 1GB. Voor basaal gebruik van internet en apps is dit voor de gemiddelde consument voldoende. Maar voor diensten als het streamen van muziek, films en televisie op de telefoon of tablet is dit een grote beperking. En dit zijn nou juist de diensten waar extra omzet mee valt te behalen. Telecombedrijven staan over niet al te lange tijd voor belangrijke keuzes. De concurrentie onderling en met de

kabelaars zal alleen nog maar intensiveren. Kabelaars zijn succesvol met het aanbieden van pakketten vaste datadiensten (telefonie, internet en digitale televisie) en gaan over niet al te lange tijd ook mobiele diensten aanbieden. Relatief nieuwe spelers als Apple en Google hebben via hun mobiele besturingssoftware een grote voorsprong opgebouwd in het aanbieden van applicaties en digitale media. En eens zal de explosieve groei van mobiele data weer gaan afzwakken. Tenzij ze zich inderdaad kunnen losmaken van hun dure infrastructuur en/of zich kunnen positioneren als distributeur van digitale media, dreigt voor telecombedrijven een toekomst als laagrenderend doorgeefluik van datapakketten.

Kerngegevens

Aantal bedrijven: **1.085**
Aantal werknemers: **38.800**

Omzet: **EUR 15,7 mrd**
Groei ten opzichte van 2009: **1%**

ABN AMRO omzetverwachting 2011: + 2%

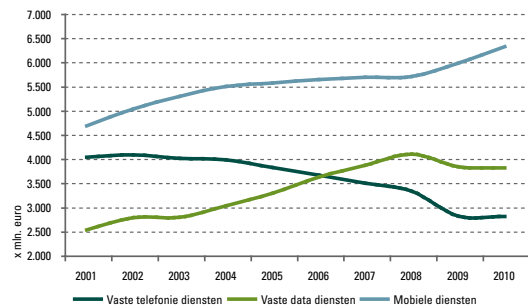
Websites

www.opta.nl
www.ict-office.nl
www.telecomlog.nl
www.telecompaper.nl

Omzetontwikkeling telecom

- ▶ De vaste spraakdiensten hebben lange tijd een daling laten zien in omzet, maar lijken nu te zijn gestabiliseerd door de toename van VoIP-diensten (digitaal bellen via internet). De groei in mobiele diensten komt voornamelijk door de toename in mobiele datadiensten.
- ▶ Van de 6 miljoen vaste telefonieaansluitingen, is al een meerderheid van 4 miljoen digitaal. Kabelaars hebben een groot marktaandeel weten te bemachtigen in dit telecomsegment.

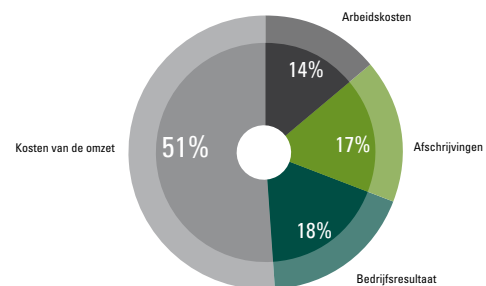
Bron: ICT-Marktmonitor, ABN AMRO Sector Research

Exploitatiebeeld

- ▶ De kosten van de omzet en de afschrijvingen betreffen voornamelijk de investeringen in netwerk- en overige telecom-apparatuur. De financiering van infrastructuur vormt dus het overgrote deel van de kosten in de branche.
- ▶ Aangezien de kostenstructuur in de branche voor het merendeel vastligt, zijn telecombedrijven relatief kwetsbaar voor omzetsdalingen en margeverkrapping als gevolg van de sterke concurrentie en voortdurende prijsregulering.

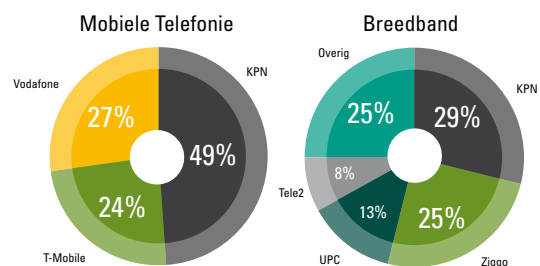
Bron: CBS, ABN AMRO Sector Research

Marktverdeling mobiele telefonie en breedband internet

Bron: Telecompaper

- ▶ De drie telecombedrijven KPN, T-Mobile en Vodafone domineren de Nederlandse markt voor mobiele telefonie. De aangegeven marktaandelen zijn inclusief de mvno-aansluitingen op de betreffende netwerken (circa 17% van de markt). Op de markt voor breedband internet concurreert marktleider KPN met de kabelbedrijven.
- ▶ Van de 7,3 miljoen huishoudens, heeft 1,3 miljoen geen vaste aansluiting meer en maakt uitsluitend gebruik van een mobiele telefoon.

Aantal bedrijven telecom naar werknemers

Bron: CBS, ABN AMRO Sector Research

- ▶ Door de recessie is het aantal telecombedrijven in 2010 afgenomen met 3% naar 1.085 ondernemingen.
- ▶ De structuur van de branche is sterk geconcentreerd: een klein aantal grote bedrijven exploiteert een eigen netwerk en boekt het merendeel van de telecomomzet.
- ▶ De kleine telecombedrijven met slechts één of enkele medewerkers houden zich voornamelijk bezig met het aanbieden van content. Een goed voorbeeld hiervan zijn de App-ontwikkelaars.

